

O'ZBEKISTON VA GERMANIYADA TA'LIM TIZIMINING QIYOSIY TAHLILI

Jo'rayeva Muxlisa To'ymurod qizi

Osiyo xalqaro universiteti 2-bosqich magistranti

Annotatsiya. Maqolada O'zbekiston va Germaniya ta'lim tizimlarining qiyosiy tahlili keltirilgan. O'zbekiston va Germaniya ta'lim tizimlari o'rtasida sezilarli farqlar mavjud, lekin har ikkala mamlakatda ta'limning sifatini oshirish, imkoniyatlarni kengaytirish va innovatsiyalarni joriy etish bo'yicha faol islohotlar amalga oshirilayotgani ta'kidlab o'tilgan. Maqola Germaniya ta'lim tizimining yutuqlari va kamchiliklarini aniqlash hamda O'zbekiston ta'lim tizimi uchun foydali tajribalarni o'rganish maqsadida yozilgan.

Kalit so'zlar. Germaniya, ta'lim tizimi, maktabgacha ta'lim, boshlang'ich ta'lim, o'rta ta'lim, oliy ta'lim, dual ta'lim, o'quv dasturlari, baholash tizimi, xalqaro reytinglar

Аннотация. В статье представлен сравнительный анализ образовательных систем Узбекистана и Германии. Между образовательными системами Узбекистана и Германии существуют существенные различия, однако отмечается, что в обеих странах реализуются активные реформы, направленные на повышение качества образования, расширение возможностей и внедрение инноваций. Статья написана с целью выявления достижений и недостатков немецкой системы образования, а также изучения полезного опыта для системы образования Узбекистана.

Ключевые слова. Германия, система образования, дошкольное образование, начальное образование, среднее образование, высшее образование, двойное образование, учебные программы, система оценок, международные рейтинги.

Annotation. The article presents a comparative analysis of the educational systems of Uzbekistan and Germany. There are significant differences between the educational systems of Uzbekistan and Germany, but it is noted that both countries are implementing active reforms aimed at improving the quality of education, expanding opportunities and introducing innovation. The article was written with the aim of identifying the achievements and shortcomings of the German education system, as well as studying useful experience for the education system of Uzbekistan.

Keywords. Germany, education system, preschool education, Primary Education, Secondary Education, Higher Education, dual education, curricula, assessment system, international rankings

Ta'lim tizimi har bir mamlakatning jamiyatini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi. O'zbekiston va Germaniya o'rtasida ta'lim tizimi ancha farq qiladi, bu

mamlakatlarning madaniy, iqtisodiy va ijtimoiy xususiyatlaridan kelib chiqqan holda. Ushbu maqolada O'zbekiston va Germaniyada ta'lim tizimining asosiy jihatlari taqqoslanadi.

1. Ta'lim tizimi tuzilishi

O'zbekistonda ta'lim tizimi quyidagi bosqichlardan iborat:

Bola bog'chasi (4-7 yosh)

Maktab (1-11-sinflar): Boshlang'ich, o'rta va yuqori sinflar

Oliy ta'lim: Universitetlar, akademiyalar va institutlar.

O'zbekistonda umumta'lim maktablari, 11 yillik ta'limni qamrab oladi. Shuningdek, maktablar davlat tomonidan boshqariladi va majburiy ta'lim to'rt yoshdan 18 yoshgacha.

Germaniyada ta'lim tizimi biroz farq qiladi va ko'p bosqichlardan iborat:

Kindergarten (bola bog'chasi): 3-6 yosh

Grundschule (boshlang'ich maktab): 1-4 sinflar

Sekundarstufe I (o'rta maktab): 5-10 sinflar

Sekundarstufe II (yuqori maktab): 11-12 sinflar (Gymnasium, Realschule, Hauptschule)

Oliy ta'lim: Universitetlar, amaliy o'rganish dasturlari va texnik institutlar.

Germaniyada umumta'lim 9 yildan iborat bo'lib, undan so'ng o'quvchilarni turli yo'nalishlarga ajratishadi: akademik, amaliy yoki texnik sohalarga yo'naltirish mumkin [1].

2. Ta'limda innovatsiyalar va metodikalar

O'zbekistonda so'nggi yillarda ta'lim sohasida sezilarli islohotlar amalga oshirilmoqda. Innovatsion texnologiyalarni ta'lim jarayoniga joriy qilish, onlayn ta'lim platformalarini rivojlantirish va ingliz tilini o'rgatishning yangi metodikalari joriy qilinmoqda. Shuningdek, o'quvchilarga bilimdan tashqari ijtimoiy ko'nikmalarni, masalan, jamoada ishlash, muloqot qilish va tanqidiy fikrlashni rivojlantirishga alohida e'tibor qaratilmoqda.

Germaniyada esa ta'lim tizimi ko'proq amaliyotga asoslangan. Ko'plab ta'lim muassasalarida "dual" ta'lim tizimi mavjud, ya'ni o'quvchilar maktabda ta'lim olish bilan birga, ishlab chiqarish korxonalarida ham amaliy tajriba orttiradilar. Bu metodika o'quvchilarga o'z kasbini o'zlashtirishda yuqori malaka va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga imkon beradi.

3. Oliy ta'lim tizimi

O'zbekistonda oliy ta'lim tizimi hozirda kengaymoqda. 1991-yildan keyin mustaqil O'zbekistonda universitetlar va akademiyalar soni ko'paydi. Dastlabki bosqichda O'zbekistonning oliy ta'lim muassasalarida asosan an'anaviy o'quv rejimlari mavjud bo'lib, zamonaviy dasturlar va metodikalarga o'tish bosqichida. Shuningdek, davlat tomonidan oliy ta'limga kirish imtihonlari amalga oshiriladi.

Germaniyada esa oliy ta'lim tizimi ancha murakkab va ilmiy tadqiqotlar bilan boyitilgan. Germaniya universitetlari dunyo miqyosida yuqori reytingda turadi, masalan, Berlin, Munich va Heidelberg universitetlari. Germaniya ta'lim tizimida ta'lim bepul bo'lib, universitetga kirish uchun yuqori ballar to'plash talab etiladi. Shuningdek, ko'plab xalqaro talabalar Germaniya universitetlarida ta'lim olishni ma'qul ko'rishadi [2].

4. Ta'limda tenglik va imkoniyatlar

O'zbekistonda ta'lim sohasidagi tenglikka e'tibor kuchayib bormoqda. Qishloq joylaridagi bolalar uchun ta'lim imkoniyatlarini oshirish, maxsus maktablar va bolalar uchun qator dasturlarni rivojlantirish ko'zda tutilgan. Biroq, ba'zi mintaqalarda ta'lim sifatida farqlar mavjud bo'lishi mumkin.

Germaniyada ta'lim tizimi ham tenglikni ta'minlashga qaratilgan. Ijtimoiy va iqtisodiy holatiga qarab, talabalar ta'lim olishda teng imkoniyatlarga ega bo'lishi kerak. Biroq, ayrim sohalarda (masalan, Gymnasiumga kirish) ijtimoiy holat yoki maktabdagi natijalar o'quvchining ta'lim yo'nalishini belgilaydi. Shu bilan birga, Germaniyada ta'lim jarayonida inklyuzivlikka alohida e'tibor qaratilmoqda [3].

Xulosa

O'zbekiston va Germaniyaning ta'lim tizimlari o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lsa-da, har ikkala mamlakatda ham ta'lim sohasini rivojlantirishga qaratilgan yirik islohotlar amalga oshirilmoqda. O'zbekiston ta'lim tizimi yangilanish jarayonida, Germaniya esa ta'limda an'anaviy yondashuvni modernizatsiya qilmoqda. Ta'limda innovatsiyalar va imkoniyatlar kengayishi bilan, har ikkala mamlakatda ham kelajakda yangi imkoniyatlar ochilishiga umid qilinmoqda.

ADABIYOTLAR RO'YXATI:

1. Bundesministerium für Bildung und Forschung. (2021). Bildung und Forschung in Zahlen 2021. [online]
2. Deutscher Bildungsserver. (2023). Das Bildungssystem in Deutschland. [online]
3. OECD. (2021). Education at a Glance 2021: OECD Indicators. Paris: OECD Publishing. [online]